Poštnina plačana v gotovini | Maribor, sreda 19. oktobra 1932 | Štev. 238 | Leto. VI. (XIII.)

MARIBORSKI VEČERNIK „JUTRA"

Cena 1 Din

Uredništvo in uprava: Maribor, Gosposka ul. 11 / Telefon uredništva 2440, uprava 2455 Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri / Velja mesečno prejeman v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglasi po ceniku / Oglase sprejema tudi oglasni oddelek „Jutra" v Ljubljani / Poštni čekovni račun št. 11.409

Proslava fašistične desetletnice na Primorskem

TEROR IN IZZIVANJE FAŠISTIČNIH FUNKCIONARJEV.

Proslava desetletnice fašistične revolucije v Italiji se slavi že več tednov, glavna proslava pa bo ob koncu meseca in sodelovati bo moralo vse prebivalstvo, seveda tudi nemško na Južnem Tirolskem ter slovensko in hrvaško na Primorskem. Napoveduje se, da bo ob tej priliki tudi Mussolini sam obiskal Trst in spregovoril tržaškim in ostalim tamkajšnjim fašistom. Ta vest uradno še ni potrjena, vendar je gotovo, da bodo te dni preplavili vso Primorsko razni fašistični veljaki, da pojasnijo ljudstvu »vse blagodati, ki jim jih je prinesel zmagoviti pohod na Rim v oktobru leta 1922«. Da bo ta proslava zares «velika«, skrbi že več dni ogromen aparat stranke in države. Polne roke dela imajo vsi fašistični tajniki, vsi podeštati in po vaseh tudi učitelji in — karabinierji.

Vse primorske fašistične organizacije, in te so bile pod grožnjo najstrašnejšega terorja ustanovljene v vsaki občini, so prejele iz Rima posebna navodila, kako morajo organizirati jubilejne proslave. Posebno pa jim je bilo naročeno, da morajo k sodelovanju pritegniti vse prebivalstvo, ki naj tako manifestira, da v Italiji ni več narodnih manjšin in da je vse ljudstvo Italije brez izjeme v taboru fašizma. Obenem s tem je pa dospelo tudi tajno naročilo, naj se že nekaj dni pred proslavo spravijo na varno vsi oni, ki so znani kot protifašisti, da ne bi mogli zmanjšati veličastnosti proslave. Iz pripora naj se izpuste šele tedaj, ko bodo jubilejne slavnosti že zaključene. Tako se bo torej vršila fašistična proslava v znaku terorja in ječ. Primorsko ljudstvo bo moralo samo proslavljati svoje suženjstvo, slaviti bo moralo tiste, ki so mu vzeli vse narodne in nešteto državljanskih in človeških pravic!

Da pa bo ljudstvo na Primorskem še prav posebej opozorjeno na dolžnost slavitve desetletnice fašističnega režima, je te dni priletelo iz stare Italije več sto aeroplanov, ki so zasuli vse slovenske in hrvaške vasi, zlasti pa obmejne, s tisoči in tisoči letakov, na katerih se s poetičnimi frazami poveličuje fašistični režim in poziva prebivalstvo, »da da duška svojemu veselju in sreči, da sme pripadati velikemu italijanskemu narodu«. Kakor pa ni v Italiji, posebno na Primorskem v zadnjem času nobene parade brez blatenja naše države, tako se poslužujejo fašistični funkcionarji tudi ob tej priliki vseh mogočih sredstev, da bi naslikali Jugoslavijo v najtemnejših barvah in v najobupnejšem položaju. Na ta način hočejo zbegati naše zavedno ljudstvo, ubiti mu hočejo v srcu ljubezen, vero in upanje. Z demonično zlobo trosijo laži o vstaji v Liki in na Hrvaškem, o stradanju stotisočev naših ljudi itd. Obenem pa napovedujejo tudi skorajšen razpad in vkorakanje italijanske vojske v Slovenijo.

Vse te in take hujskarije je pa presegel pretekli petek tajnik fašistične organizacije v Idriji, ki je na zborovanju prisilnega rudarskega sindikata dejal med drugimi tudi te-le besede: »Najkasneje do meseca januarja bodo hrabri Italijani zasedli vso Slovenijo, prinesli izmučenim rudarjem v trboveljskih revirjih rešitev in osvobojenje ter zedinili to deželo z materjo Italijo!« Ta blazna izjava blaznega fašističnega fanatika je presenetila celo pametne Italijane same, nam pa je pokazala dovolj jasno in razločno, kakšnih sredstev se že poslužuje fašizem, samo da bi še bolj uklonil naše že itak v tla zabito primorsko slovensko in hrvaško ljudstvo. In če so besede, govorjene na naš račun take že pred glavno proslavo desetletnice, kakšne bodo šele na proslavi sami?

Zdi se, da so razni mednarodno-politični dogodki zadnjega časa zmešali fašistom pamet in so izgubili še tisto malo orientacijo, kar so je prej imeli. Dasi se groženj idrijskega fašističnega tajnika in njegovih »hrabrih« Italijanov, ki so, kakor pravilno pravi neki zagrebški list »vsi padli že v svetovni vojni«, ne bojimo, bi bilo vendar že nujno potrebno, da bi odgovorili tako, kakor se spodobi. Posebno pa moramo odgovoriti s tem, da uredimo doma vse svoje spore in da se strnemo v jekleno falango, ki je ne bo mogla predreti nobena sila sveta!

Silno oboroževanje Nemčije

DVIGANJE AKCIJ VOJNE INDUSTRIJE. — PAPENOV OBOROŽITVENI NAČRT. — VZNEMIRJENJE V FRANCIJI.

BERLIN, 19. oktobra. Nemški tisk ugotavlja z vznemirjenjem dejstvo, da se delnice nemške težke industrije, ki je urejena tudi za izdelovanje orožja in municije, v zadnjem času silni naglo dvigajo in so narasle že za 50, da, celo za 70%. Kakor se v informiranih krogih zatrjuje, je kancelar Papen že obrazložil industrijskim magnatom svoje oborožitvene načrte, katere namerava izvesti v najkrajšem času ne glede na to, ali bo svetovna diplomacija Nemčiji priznala pravico do oborožitve ali ne. Vse je zato prepričano, da namerava Nemčija organizirati in oborožiti mogočno vojsko po vseh najmodernejših načelih, ki bo popolnoma enaka vojskam ostalih velesil. Ta nemški sklep pospešujejo še bolj belgijske priprave na nemški meji. Belgija gradi tam velike utrdbe, oborožene s topovi, ki bi lahko obstreljevali celo nemško mesto Aachen.

Nemški tisk omenja te belgijske priprave in pravi, da so najboljši dokaz o potrebi enake oborožitve Nemčije. Nemška težka industrija je podvzela že vse korake, da bo lahko takoj izvršila vsa naročila vlade. Z obnovo dela v teh tovarnah se bo znižala brezposelnost nemškega delavstva vsaj za polovico, zlasti še, ker bo industrija delala silno naglo, da se čim prej doseže zaželjeni cilj.

PARIZ, 19. oktobra. Dviganje akcij nemške težke industrije je vzbudilo v tukajšnjih političnih krogih veliko vznemirjenje. Zatrjuje se, da je sedaj popolnoma jasno, da Nemčija nima nikakega interesa več na razorožitveni konferenci, ker se hoče na vsak način oborožiti in s tem poudariti svoje zunanjepolitične zahteve.

Pred usodnimi dogodki v Rusiji

SILEN ODPOR PROTI STALINOVEMU DESPOTSTVU. — ZDRUŽITEV DESNIČARSKE IN LEVIČARSKE OPOZICIJE.

VARŠAVA, 19. oktobra. Iz Moskve prihajajo poročila, da v vrstah komunistične stranke vedno bolj vre in ni izključeno, da napoči že v najkrajšem času katastrofa. Stalinov akt, s katerim je izključil iz stranke 20 voditeljev, med njimi nekaj najuglednejših ustvarjateljev sovjetskega režima, je začetek resnih dogodkov v Kremlju. Nihče ne ve, kaj se bo zgodilo že morda v enem mesecu. Proti Stalinu sta se združili sedaj desničarska in levičarska opozicija, ki imata ogromno zaslombo med ljudstvom, ki je Stalinovega despotizma do grla sito. Nesoglasja so nastala tudi v rdeči armadi, zlasti med vrhovnim poveljnikom Vorošilovom in načelnikom generalnega štaba Tuhačevskim, ki je nedavno prisostvoval vajam nemške vojske, imel več sestankov z nemškimi generali ter govoril tudi z maršalom von Hindenburgom in vojnim ministrom von Schleicherjem. Vse kaže, da bo nastal med komunisti odkrit konflikt, ki lahko povzroči temeljite spremembe v stranki in državi.

Sanacijska vlada Maniuja

PO DEMISIJI VAJDA VOEVODE BO SESTAVIL NOVO ROMUNSKO VLADO CARANIST DR. MANIU.

BUKAREŠTA, 19. oktobra. Kralj Karol je sprejel demisijo vlade Vajde-Voevoda in poklical včeraj dopoldne v Sinajo predsednika parlamenta in senata, ki sta mu potem, ko sta se zadržala pri njem v daljši avdijenci, predlagala, naj poveri sestavo nove vlade predsedniku narodne kmečke stranke Juliju Maniuju. Takoj nato je kralj sprejel tudi Maniuja. Po končani avdijenci je Maniu izjavil domačim in tujim novinarjem, da mu je kralj poveril sestavo nove vlade in da se bo o tej misiji posvetoval s predstavniki svoje stranke, nakar bo ob 5. uri popoldne prinesel kralju odgovor. Do tedaj pa si je izgovoril proste roke. Politični krogi so prepričani, da bo Maniu tokrat prevzel in sestavil novo vlado, zlasti ker je dobil od kralja zagotovilo, da bodoča vlada ni le prehodna, temveč da bo ostala tako dolgo, dokler ne bo izvedla popolne finančne in upravne reforme države. Dr. Maniu bo v sporazumu z Društvom narodov izvedel finančno sanacijo države po obširnem načrtu. V novi vladi bo samo 10 ministrov brez vsakega državnega tajnika. V vsej upravi bo izvedena največja štednja. Če bo Titulescu poklican na mesto zunanjega ministra, je še vprašanje, ker je dal kralj Maniuju v tem pogledu popolnoma proste roke.

GANDHIJA ZADELA KAP?

LONDON, 19. oktobra. Tukaj se trdovratno vzdržujejo vesti, da je Gandhija v zaporu zadela kap. Zaradi tega jetniška uprava ne pušča nikogar k njemu. Delavska stranka namerava v spodnji zbornici staviti zadevno vprašanje državnemu tajniku za Indijo siru Samuelu Hoareju.

POLITIKA NEMŠKIH PAGLAVCEV.

HAMBURG, 19. oktobra. Predsinočnjim je nastal oster spopad med komunističnimi in narodno-socialističnimi paglavci, starimi od 10 do 12 let. Narodni socialisti so prevrnili neki voz, napravili iz njega barikado in izza nje streljali na komunistično mladino.

Kriza češkoslovaške vlade

PRAGA, 19. oktobra. V Prago je prispel predsinočnjim iz Karlovih varov, kjer se je zdravil, ministrski predsednik František Udržal in se udeležil včerajšnje seje predsedstva agrarne stranke, na kateri je sporočil, da mora zaradi slabega zdravja nepreklicno odstopiti, kar je takoj tudi sporočil predsedniku republike Masaryku, ki je ostavko sprejel. Takoj nato so se pričela posvetovanja o novo nastalem položaju in je sprejel Masaryk v avdijenci več politikov, med njimi Malypetra, Soukupa, Staneka, Ježka, dr. Spina, Czecha in druge. Že sedaj je skoro gotovo, da bo ostala koalicijska osnova nove vlade Malypetra nespremenjena, izvršenih pa bo v vladi nekaj osebnih sprememb.

Kriza razorožitvene konference

WASHINGTON, 19. oktobra. V krogih državne vlade so prepričani, da preiskujejo v Ženevi zastopane države možnost, da bi se odgodila razorožitvena konferenca na poznejši termin, ki naj bi sledil končani svetovni gospodarski konferenci. Če bi ta misel bila sprejeta in oživotvorjena, bi se razorožitvena konferenca sestala šele v januarju 1933 po sestanku svetovne gospodarske konference.

LONDON, 19. oktobra. Politični dopisnik lista »Morning Post« poroča, da bo zdaj stopilo razorožitveno vprašanje v odločilno fazo. Macdonald bo stavil na današnji seji vlade nov predlog za rešitev tega problema, in sicer bo sestavljen novi predlog na podlagi sporazuma, ki je bil dosežen s Herriotom. Macdonald bo z ozirom na to svojo izjavo svoj novi predlog najbrže objavil. Jutri bo sprejel odposlanstvo cerkvenih dostojanstvenikov in jim bo dal svojo izjavo o razorožitvenem vprašanju.

KRIZA TUDI V BELGIJI.

BRUSELJ, 19. oktobra. Na včerajšnji seji ministrskega sveta je bilo soglasno sklenjeno, da celotna vlada odstopi. Odstopajoči ministrski predsednik je imel po izročeni demisiji daljši razgovor s kraljem o političnem položaju in o kombinacijah za sestavo nove vlade.

IRSKA POSTANE REPUBLIKA.

DUBLIN, 19. oktobra. Ker so pogajanja med Anglijo in Irsko prekinjena, se je položaj poostril. Splošno se pričakuje, da bo de Valera danes ali najpozneje jutri proglasil svobodno irsko republiko.

POLJSKI IZSELJENCI SE VRAČAJO.

VARŠAVA, 19. oktobra. Poliska emigracija je štela v letih od 1922. do 1926. približno 140.000 do 150.000 oseb. Zaradi spremenjenih razmer v čezmorskih deželah, je izseljevanje iz Poljske v zadnjih letih vedno manjše in je odpotovalo v prvih 8 mesecih tekočega leta v čezmorske dežele le še 13.747 oseb. Nasprotno pa težka kriza v čezmorskih državah sili mnogoštevilne poljske emigrante, da se vračajo v domovino. Tako se je vrnilo letos v času od 1. januarja do 31. avgusta v staro domovino 23.474 oseb, torej skoraj dvakrat toliko kakor se jih je izselilo.

Dnevne vesti

Umor v Pavlovskem vrhu

POSESTNIK MIHA IVANUŠA OBSOJEN NA 20 LET, NJEGOV POMAGAČ JAKOB ROZMAN PA NA 15 LET TEŽKE JEČE.

Pred veliki kazenski senat tukajšnjega okrožnega sodišča sta stopila danes dopoldne dva zrela moška, ki ju je pohlep po denarju pripravil tako daleč, da sta postala morilca. Miha Ivanuša, 43letni posestnik v Brebrovniku pri Ormožu in 35letni posestnik Jakob Rozman z Huma, sta bila obtožena, da sta v noči na 27. aprila t. l. v Pavlovskem vrhu dogovorno in po zrelem preudarku ter iz koristoljubja zadavila že priletno prevžitkarico Ano Tomažičevo.

Kratka in grozna je obtožba, toda daljša je obrazložitev, ki jo navaja obtožnica. Ob vznožju Pavlovskega vrha stoji ob potoku sredne velika domačija. Tu sta skrbno gospodarila dolga leta Tomažič in njegova žena Ana. Ker ni bilo daleč naokoli nobenega mlina, je Tomažič, ki je bil zelo podjeten, postavil ob potoku tudi mlin. Poleg mlina je zgradil majhno kočo, kjer sta si zgovorila oba Tomažičeva na stara leta svoj prevžitek, ko sta prodala posestvo svoji rejenki Ljudmili in njenemu možu Mihi Ivanuši. Tomažič je kmalu nato umrl, ovdovela Ana pa je preživijala zadnje dni svojega življenja v majhni koči, kjer jo je doletela žalostna usoda.

Z Ivanuševimi, ki so morali dajati stari Ani prevžitek, se prevžitkarica ni dobro razumela. Ker so jo zanemarjali, si je vzela letos ob Svečnici služkinjo Heleno Ruganijevo. Helena je bila pridna in poštena dekla, toda ker je bila skoro gluha, ji je Ana že v aprilu odpovedala službo. Zadnje jutro je Helena rano vstala. Imela je že povezano culico, in ker se je hotela posloviti od svoje gospodinje, je vstopila v njeno sobo, kjer se ji je nudil grozen prizor: okna so bila zastrta s krili Tomažičeve, in v sobi je smrdelo po smodečih se cunjah. Gospodinja je ležala na trebuhu v postelji, pokrita z odejo od vratu do kolen in pri glavi je tlelo posteljno perilo. V kotu pri vratih pa je ležal crknjen pes, ki je bil zvest čuvaj stare Ane. Dekli Heleni je takoj padlo na um, da se je nekaj strašnega zgodilo. Podala se je k sosedu in ga obvestila o nepričakovani smrti svoje gospodinje. Sosed Zorjan je odšel k Sv. Miklavžu in prijavil dogodek domačemu župniku. Za strašno smrt je izvedela kmalu tudi Ivanuševa žena Ljudmila, ki je vsa zbegana poiskala svojega moža ter mu velela, naj gre v Ormož in prijavi dogodek orožnikom. Ivanuša je ubogal svojo ženo. Orožniki so prišli in ugotovili dejansko stanje: prevžitkarica Ana je umrla naravne smrti.

Ko je orožniška patrulja odšla, so Ivanuševi počistili sobo stare Ane in jo položili na pare. Ljudje so prišli kropit in molit in nikdo ni slutil nič hudega. Le domači župnik je dvomil v naravno smrt prevžitkarice Ane Tomažičeve. On je dobro poznal razmere, v katerih je živela pokojna. Zato je obvestil o smrti okrajno sodišče v Ormožu. In sodna komisija je na veliko presenečenje ugotovila, da je bila Tomažičeva zadavljena. Odrejena je bila obširna preiskava in prišlo je na dan marsikaj, kar bi bila starka v nasprotnem primeru odnesla s seboj v grob.

Zločina je bila najprej osumljena dekla Helena Ruganijeva, kmalu pa se je izkazalo, da je popolnoma nedolžna.

Kdo je morilec? Ljudski glas gre v deveto vas, in tako se je tudi v tem primeru zgodilo, da so se na podlagi ljudskih govoric oglasili lepega dne orožniki pri Ivanuševih in odgnali oba, moža in ženo. Aretirali so tudi posestnika Jakoba Rozmana, ki je bil osumljen, da je pomagal pri umoru in neko Alojzijo Spesičevo. Spesičeva je bila znana kot »coprnica« in je baje pomagala z nasveti. Vsi štirje osumljenci so bili nekaj časa v zaporih ormoškega okrajnega sodišča, kjer so se lahko medseboj dogovorili, kako se bodo zagovarjali pred sodiščem.

Ker je prvotna preiskava dognala, da sta Alojzija Spesičeva in Ivanuševa žena nedolžni, sta bili obe izpuščeni iz preiskovalnega zapora tukajšnjega okrožnega sodišča. Pri današnji dopoldanski razpravi, ki je trajala od pol devete do 13., je bilo zaslišanih 24 prič, ki so vse zelo obtožilno izpovedale za oba obtoženca, Ivanušo in Rozmana, ki sta nastopala razburljivo in dosledno tajila vsako krivdo.

Senat je pa spoznal, da sta oba obtoženca kriva umora v smislu obtožnice in ju je obsodil: Miho Ivanušo na 20 let težke ječe, soobtoženega Rozmana pa na 15 let težke ječe. Oba sta bila obsojena tudi na trajno izgubo častnih državljanskih pravic in plačilo stroškov kazenskega postopanja. Težka kazen ju je očividno pretresla in prvi trenutek sploh nista mogla spregovoriti. Glede sprejema sta si pridržala zakoniti rok.

Razpravo je vodil v. s. s. g. Lenart, prisedniki pa so bili višja sodna svetnika gg. dr. Tombak in Zemljič ter okrožna sodnika gg. Kolšek in dr. Čemer. Obtožbo je zastopal državni tožilec g. dr. Hojnik, obtoženega Ivanušo je branil odvetnik g. dr. Lašič, Rozmana pa odvetnik g. dr. Faninger.

Veliko zborovanje privatnih nameščencev

Začetkom meseca novembra priredi Zveza društev privatnih nameščencev v Ljubljani pod okriljem njenih tovariških strokovnih organizacij Društva odvetniških in notarskih uradnikov in Društva zasebnih in avtonomnih nameščencev v Mariboru, veliko zborovanje zasebnih nameščencev v dvorani Delavske zbornice v palači OUZD. Na dnevnem redu bodo vsa aktuelna pereča socijalna vprašanja privatnih nameščencev. Predložena bo tudi resolucija proti nameščanju inozemcev delavcev in nameščencev v naših obratih. Ta resolucija se bo vposlala vsem merodajnim krogom. Razpravljalo se bo nadalje o naših socialnih zavodih, važnejših določbah obrtnega zakona in o potrebi strokovnega pokreta, o akcijah, ki se bodo morale započeti v borbi za dosego pravic nameščencev, ki so radi nerazumevanja nekaterih pridobitnih krogov posebno v zadnjem času ogrožena. Tega zborovanja se udeležita tudi poddirektor Pokojninskega zavoda za nameščence v Ljubljani g. dr. Vrančič in tovariš tajnik Zveze dr. Köstl, ki bosta podala zelo zanimiva referata. Poročata pa tudi predsednik DONU tov. Dragotin Gilčvert in predsednik DZAN tov. Lojze Doležal in bosta poročili ljubljanskih tovarišev glede na mariborske prilike izpopolnila. — Nameščenci, na Vas je sedaj ležeče, da bo to zborovanje res prava manifestacija strokovnega pokreta privatnih nameščencev. Zavedajte se svojih dolžnosti napram samim sebi in svojim tovarišem! Naj pokaže to zborovanje moč in enotnost vseh v borbi za socialne pravice privatnega nameščenca! Dan zborovanja bo pravočasno najavljen.

Seja mariborskega mestnega sveta in občinskega upravnega odbora bo drevi ob 17. uri v mestni posvetovalnici.

Iz šolske službe. Upokojena je upraviteljica ljutomerske dekliške osnovne šole Mara Protopopova. Začasno vodstvo šole je prevzela učiteljica Julčka Slaparjeva.

Napredovanja. V višjo položajno skupino sta napredovala zdravnik dr. Franjo Jankovič in učitelj Mihael Cizelj, oba pri tukajšnji državni moški kaznilnici.

Ljudska univerza v Mariboru. V petek 21. t. m. ob 20.15 [illegible]dava naš znameniti zgodovinar univ. [illegible]fesor dr. Ljudevit Hauptmann iz Za[illegible] o pomembni dobi slovenske zgodovi[illegible] **Govoril bo o Slovencih na pragu kmets[illegible] uporov in turških bojev.** Tema je posebno letos aktualna, ko obujamo spomin na 400letnico turških napadov na našo zemljo. V petek 28. oktobra bo pa **spominska proslava bitke pri Kumanovem.** Predaval bo kap. I. kl. Jernej Pavlič.

Sestanek interesentov za gradnjo lesenih hiš bo v petek 21. t. m. ob pol 20. uri v Narodnem domu. Na sestanku bo poročal g. Rudolf Tumpej. Posebna vabila se ne bodo razpošiljala.

Preložitev sokolske in strelske prireditve pri Sv. Marjeti ob Pesnici. Radi neugodnega vremena v nedeljo 16. t. m. so morali Šmarječani svojo prireditev preložiti na prihodnjo nedeljo 23. t. m. Spored bo: ob 13. uri otvoritev strelišča, ob 14. uri sokolski nastop. Radi kratkega jesenskega popoldneva se bodo navedene točke sporeda pričele točno ob napovedani uri, zato prosimo vse goste za čim zgodnejšo in točno udeležbo. Mestni avtobusi bodo pričeli voziti z Grajskega trga točno ob pol 13. uri. Sokolske edinice, prijavite število udeležencev Sokolu-matici, ostala društva Narodni obrani, drugi rodoljubi pa uredništvu »Večernika«, da se uredi odvoz in oskrbi dovolj prostora v avtobusih. Prijavite pa vse to sigurno pred nedeljo! Prireditev bo tokrat pri vsakem le količkaj ugodnem vremenu. Podprimo radi vremena še bolj v zadrego zašle Šmarječane, ki nas navdušeni pričakujejo — prav ob sedanjih pomembnih dneh obletnice naše nacionalne zgodovine!

Kdo želi zaslužiti,

naj prijavi svoj pristop konzorciju že obstoječih rentabilnih podjetij. Najmanjša vloga Din 10.000.— Lahko tudi nezadolžene nepremičnine ali hranilna knjižica. Akontacije na račun zaslužka se izplačuje mesečno po višini vloge. Kontrola nad poslovanjem osigurana. Višino vloge in naslov javiti oglasnem oddelku »VEČERNIKA« pod značko »Amerika za male ljudi«. 3449

Novo lutkovno gledališče v Studencih si je uredil in opremil studenški Sokol v bivši kinematografski dvorani g. Špureja. Lutkovni oder je svojevrstna posebnost, ker pomeni prostorno in oblikovno zelo posrečeno preureditev Gašperčkovega kraljestva. Že lani je z 11 predstavami v Sokolskem domu iznenadil staro in mlado. Letos bodo predstave še mnogo lepše in bo otvoritev za odrasle v soboto 22. oktobra zvečer, deco pa bo prvič pozdravil Gašperček v nedeljo popoldne.

Razvitje zastave vojnih invalidov. Krajevni odbor Združenja vojnih invalidov v Mariboru poziva in vabi vse one člane-invalide, ki se nameravajo udeležiti proslave razvitja zastave vojnih invalidov v Beogradu v nedeljo 4. novembra, naj se prijavijo v invalidski pisarni na Rotovškem trgu v ponedeljek, sredo ali soboto od 9. do 11. ure. Prometno ministrstvo je dovolilo invalidom brezplačno vožnjo tja in nazaj, poskrbljeno pa je tudi za cenena prenočišča in hrano. — Tajnik.

Proslavo državnega praznika 1. decembra t. l. priredi »Narodna obrana« v Mariboru.

Dragocena rimska izkopina. V bližini Sv. Ožbalta so izkopali pred kratkim dragoceno rimsko starino, velik kvadratni kamen z izklesanimi kolesnicami. Kamen so prepeljali v mariborski muzej, kjer ga bodo uvrstili v zbirko najnovejših najdb.

Sprememba posesti. Mestna hranilnica v Mariboru nas naproša, da ugotovimo, da ni prodala svoje hiše na Aleksandrovi cesti št. 13 gospe Fani Tomšičevi za 2,500.000, temveč le za 2,400.000 Din.

Strokovni shod trgovskih in privatnih nameščencev priredi »Zveza privatnih nameščencev Jugoslavije« v četrtek 20. t. m. ob 20. uri v dvorani Delavske zbornice v Mariboru, Sodna ulica 9, II. nadstropje. Dnevni red: Poročilo o delovanju Pokojninskega zavoda za nameščence. Poročali bodo član upravnega odbora. P. Z. Franc Svetek iz Celja ter delegata Vrisk in Pelikan iz Maribora.

Zimski sportniki! Zimskošportni odsek SPD Maribor otvori zimsko sezono 1932/33 s predavanjem, ki bo v četrtek, 20. t. m. s skioptičnimi slikami in temo: »Zimske krasote Radstadtskih planin«; v petek, dne 21. t. m. pa bo praktično predavanje: »Smuška gimnastika«. Obe predavanji bosta v dvorani Zadružne gospodarske banke ob 8. uri zvečer. Predaval bo dipl. smučarski učitelj g. Rittman iz Radstadta-Tauern. Vabimo vse ljubitelje zimskega sporta, da se teh predavanj sigurno udeleže!

Narodno gledališče

Repertoar.

Sreda, 19. oktobra. Zaprto.
Četrtek, 20. oktobra ob 20. uri »Zvedave žene«. Red B. Zadnjič.
Petek, 21. oktobra. Zaprto.
Sobota, 22. oktobra ob 20. uri »Friderika«. Premiera.

Začetek glasbene sezone v gledališču. V soboto 20. t. m. se poje za otvoritev letošnje glasbene sezone Leharjeva opereta »Friderika«. S to opereto, ki je že nekakšna opera, bo ustreženo zlasti občinstvu, ki išče tudi v operetah lepo, serijozno glasbo ter z njo skladno neburkasto vsebino. V orkestru bo tudi harfa, ki bo sviral nanjo znani glasbenik g. Lukež. Lepo, idilično scenerijo — prvo dejanje se godi o Binkoštih, tretje jeseni — je naslikal g. Ussar. Kapelnik je g. Herzog, režiser g. Skrbinšek. Ker je že sedaj veliko zanimanje za to predstavo, priporočamo nabavo vstopnic vnaprej.

Pri slabosti je naravna »Franc Jožefova« voda prijetno učinkujoče domače zdravilo, ki znatno zmanjšuje telesne nadloge, ker se izkaže že v malih količinah koristno. V dopisih hvalijo zdravniki za žensko soglasno, prav milo učinkujoč način »Franc Jožefove« vode, ki je zlasti pripravna za nežno rast ženskega telesa. »Franc Jožefova« grenčica se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

„ŠLAGER“ nas razveseljuje, po dinar plošče posojuje!

LJUBLJANA Gledališka 4 — **CELJE** Aškerčeva 3 — **MARIBOR** Slovenska 18

Oddaja krovskih del. Gradbeni oddelek ravnateljstva državnih železnic v Ljubljani sprejema do 28. oktobra t. l. ponudbe glede oddaje krovskih del na objektu nove kolonije v Mariboru. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani, pogoji pa pri istem oddelku.)

Zimskošportni odsek SPD ima drugo plesno vajo v sredo 19. t. m., na kateri se prične reden plesni pouk.

Nesreča v Kopališki ulici. Danes zjutraj okrog 7. ure se je pripetila v Kopališki ulici huda nesreča. Mestni avtobus je podrl na tla 19letnega pekovskega pomočnika Adolfa Zupana, ki ga je nameraval s kolesom prehiteti. Pri padcu s kolesa je dobil Zupan hude poškodbe na glavi in na nogah ter so ga morali z rešilnim avtom prepeljati v bolnišnico.

Davica razsaja po konjiški okolici, kjer je umrlo že več otrok in je zaprtih tudi več razredov osnovnih šol.

Zagonetna smrt. Kakor smo že poročali so našli 15. septembra na progi med Hajdino in Sv. Lovrencom na Dravskem polju razmesarjeno žensko truplo, v katerem je pri poznejši ekshumaciji spoznal posestnik Vindiš iz Strmca v Halozah svojo ženo Barbaro. Izprva so domnevali, da je Vindiševa šla prostovoljno v smrt, nastale pa so govorice, da je postala žrtev zločinske roke. V tej smeri so uvedli orožniki in sodišče obširno in temeljito preiskavo in so groznega uboja osumljene tri osebe.

Dvoje ljubezni željnih src. Danes dopoldne se je zglasila na tukajšnji policiji branjevka Antonija Pucanjeva, stanujoča na Vojašniškem trgu in prijavila, da je njena 20letna hčerka Štefka odšla neznanokam od doma že pretekli ponedeljek zvečer in se do danes še ni vrnila. Mati je v velikih skrbeh radi nje ter sumi, da je najbrže pobegnila s svojim zaročencem, nekim Ivanom H., ki je stanoval zadnje čase nekje v magdalenskem predmestju. Pobegla Štefka je šibke postave, plavolasa, oblečena v zeleno obleko in svetlosiv plašč. Kdor bi vedel kaj o njej, naj javi predstojništvu mestne policije.

Aretiran tat koles. Sinoči je policija aretirala pekovskega pomočnika Konrada K., ker je ukradel 25. avgusta v Gospejni ulici nekemu trgovcu 1800 Din vredno kolo. Kolo je že drugi dan prodal nekemu gostilničarskemu sinu v Dogošah za 400 Din. Tatinskega Konrada je policija izročila sodišču.

Ponesrečen deček. V Spodnji Koreni je padel pri skakanju 6letni delavčev sin Martinek Kraner tako nesrečno, da si je zlomil desno nogo nad kolenom. Ponesrečenega dečka so spravili v tukajšnjo bolnišnico.

Beseda o obiskih iz Avstrije

OZADJE AVSTRIJSKIH IZLETOV V MARIBOR IN OKOLICO.

Tekom letošnjega poletja in tudi že v jeseni smo imeli v Mariboru celo vrsto velikih obiskov naših severnih sosedov. Prihajali so z vlaki ali pa z avtobusi iz Avstrije različni izletniki, večinoma seveda v goste k tukajšnjim nemškim in socialističnim društvom, ki so slavili razne jubileje itd. Kot gostoljubni ljudje ne bi seveda imeli ničesar proti takim obiskom, saj pospešujejo tujski promet, toda vsi znaki kažejo, da ne gre za nedolžne izlete, temveč za sistematične obiske, za okrepljevanje naše nemškutarije. To je pokazalo večkrat tudi obnašanje gostov iz Avstrije. O priliki jubileja tukajšnjega »Frohsina« so se Gradčani obnašali tako, da je njihovo početje obsodila celo graška »Tagespost«. Poudarila je, da so se radi izzivanja gostov morali zgražati celo pravi mariborski Nemci. Ob neki drugi priliki so pa graški gosti izzivali po Mariboru s hitlerjevskimi znaki, in ko jih je nekdo na to opozoril, so dejali, da imajo za to posebno dovoljenje obmejnega policijskega komisariata, kar seveda ni bilo res.

Toda važnejše kakor vse to izzivanje je to, da prihajajo avstrijski gosti samo na nemške prireditve in drugače Maribora in naše pokrajine ne poznajo. Če pa pridejo samo na izlet, obiščejo izključno le nemške restavracije in gostilne v mestu in v okolici. Skrbno se ogibljejo vsakega slovenskega lokala. Ko jih je neki slovenski gostilničar na to opozoril, so mu izjavili: »Postanite Nemec, pa bomo obiskovali in podpirali tudi vas!« Tu se nam pa tudi že odkriva pravo bistvo in pravi namen nemških avstrijskih obiskov pri nas. Avstrijci prihajajo torej k nam samo zato, da podpirajo nemško obrt in da krepe nemštvo in nemčurstvo! Po vsem tem se človeku nehote vsiljuje vprašanje: Ali ni v teh obiskih določen namen in ali niso nalašč in sistematično organizirani po nacionalnih organizacijah, kakor je n. pr. »Südmark«?

Očito gre torej tu za sistem, vzdrževati stike s tukajšnjim nemštvom, krepiti ga moralno in materialno in slabiti naše slovensko delo. Če pa je tako, potem ne moremo imeti na takem »tujskem prometu« prav nobenega interesa. Povzroča nam samo nacionalno in tudi materialno škodo; kajti od denarja, ki ga dajejo svojim zaupnikom, nimamo mi nobenega haska; nasprotno, ta denar se porablja v nacionalnem oziru proti nam in proti slovenskim podjetnikom, ki jih itak že ubija nemška in nemčurska konkurenca z večjimi denarnimi viri in ugodnejšimi zvezami. Na vsak način bo torej nujno potrebno, da bomo odslej na obiske Avstrijcev bolj pazili, kakor smo doslej. Potrebno bo goste kontrolirati in paziti na njihove korake in besede. Na ta način bomo dobili dragocene podatke, ki nam bodo pokazali tudi kako naj postopamo z onimi, ki te obiske sprejemajo. Zelo se namreč v Avstriji, pa tudi pri nas motijo, če mislijo, da bomo Slovenci mirno trpeli tako miniranje svojega dela.

Debata o našem nemčurstvu, ki smo jo v soboto dokončali v »Večerniku« je pokazala, da smo zaradi svoje malomarnosti in prizanesljivosti izgubili celo generacijo. Drugo ne smemo več! Poskrbeti moramo, da bo nemčurstvo izginilo, ker je le nemoralni izrodek stare Avstrije. Kdor je slovenskega pokolenja mora biti Slovenec, kdor je nemškega pa naj bo Nemec; srednjega ni! Ko bo ta ločitev izvedena, bo v Mariboru prekleto malo Nemcev, in njihovega števila tudi obiski iz Avstrije ne bodo mogli več dvigniti.

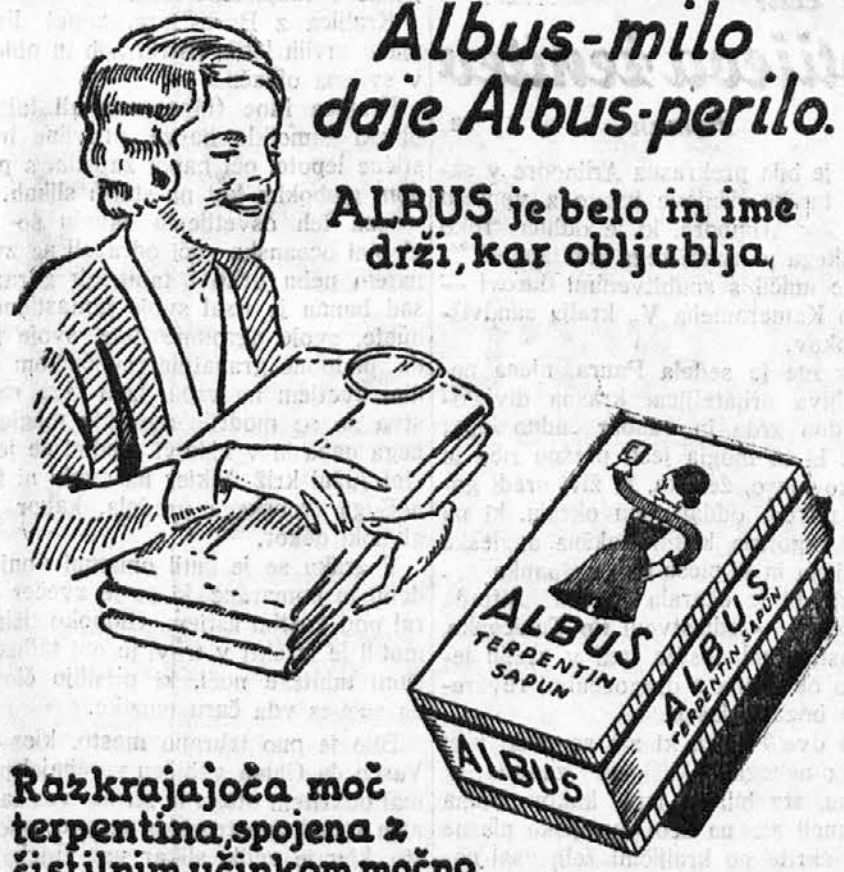

Albus-milo daje Albus-perilo.

ALBUS je belo in ime drži, kar obljublja.

Razkrajajoča moč terpentina, spojena z čistilnim učinkom močno se penečega ALBUS-mila daje idealno pralno sredstvo ALBUS-terpentinovo milo.

Sport

Občni zbor zimskosportnega odseka SPD

V lovski dvorani hotela »Orel« je bil sinoči VI. redni letni občni zbor zimskosportnega odseka SPD, ki ga je otvoril in vodil zaslužni načelnik Božidar Gajšek. V uvodu je pozdravil vse navzoče, posebej pa še dr. Senjorja kot zastopnika Tujskoprometne zveze in matice SPD, dr. Jeharta kot zastopnika Aljaževega kluba, V. Golubovića kot zastopnika ISSK Maribora, dr. Orožna kot zastopnika ruške podružnice SPD in dr. Tominška. Nato je prečital pismeni pozdrav Mariborske zimskosportne podzveze.

Brez prečitanja je bil odobren zapisnik lanskega občnega zbora, nakar je podal predsedniško poročilo B. Gajšek, ki je izrekel posebno zahvalo odsekovim funkcionarjem za njihovo uspešno in požrtvovalno delo. Sportna stran odsekovega delovanja služi le kot uspešno sredstvo za povzdigo zimske turistike in napredek tujskega prometa v našem belem gorskem svetu. Da je pa odsek usmeril vse svoje delovanje v tej smeri, je vzrok ta, da so njegove zimskosportne naloge, ki si jih je zadal pri svoji ustanovitvi, prevzeli in jih s pridom izvajajo že drugi sportni krogi in organizacije. Odnošaji do sorodnih društev in nadrejene organizacije so bili z majhnimi izjemami prav prisrčni. Finančno stanje odseka je bolj slabo, zlasti zato, ker so odpadle v preteklem letu vse podpore. Edini dohodek je bila članarina ter dohodki s kegljaških večerov.

Iz tajniškega poročila, ki ga je podala agilna tajnica Ljubica Cingerletova, je bilo razvidno, da šteje odsek 230 rednih članov. Ustanovljen je bil tudi poseben vojaški dijaški pododsek, ki se je pod vodstvom kapetana Jančikovića zelo aktivno udejstvoval. Aljažev klub je ob vsaki priliki skrbel za službo božjo na naših planinah. Odsek goji tudi družabnost med člani. V ta namen prireja kegljaške večere in plesne vaje. Med letom je prevzela podružnica SPD oskrbo zavetišča na Ribniškem sedlu. S tem je bil odvzet velik dohodek odsekove blagajne. Odsekovi fotoamaterji so priredili od 28. junija do 8. julija v Mariboru prvo fotografsko razstavo, ki je dosegla popoln uspeh. Veliko zanimanje javnosti so izzvala mnogoštevilna planinska, deloma skioptična predavanja, ki so jih imeli znani naši fotoamaterji in planinci Vales, Švigelj, Cizelj in Koranek. Vsa predavanja so bila dobro obiskana in so gotovo pomagala širiti zimsko turistiko v naših krajih. Da se olajša delo odboru in da se razvije uspešnejša propaganda za Pohorje, je bil izvoljen poseben propagandni odsek. Izdana je bila propagandna brošura o smuških tečajih s prvo smuško karto Pohorja, ki je bila razdeljena brezplačno po vsej državi. Vremenska poročila so prihajala deloma še precej redno in so bila poročana dalje v večja jugoslovanska mesta. Prirejenih je bilo na Pohorju 5 smuških tečajev, ki so vsi zabeležili lepo udeležbo in zadovoljive uspehe. Zelo priljubljeni so postali tudi izvrstno aranžirani odsekovi zimski izleti in ture. Odsek je priredil 3 smuške tekme. Odsekova tekmovalna ekipa se je udeleževala z uspehom tudi tekem drugih klubov.

Blagajniško poročilo neumorne Slave Basiakove izkazuje 118.934 Din skupnega denarnega prometa, dočim znaša odsekovo premoženje 14.845 Din. Na predlog pregledovalcev računov dr. Orožna in dr. Senjorja, ki sta našla vse knjige in poslovanje v najlepšem redu, je bil izglasovan odboru absolutorij s pohvalo vsem odbornikom.

Za tehnični odsek je poročal inž. Rungaldier ter opisal vse veliko delo ter požrtvovalno udeležbo članstva na raznih smuških tekmah. Gospodar Divjak je poročal, da znaša vrednost odsekovega inventarja 7666 Din. Za fotosekcijo je poročal Vales, za kegljaški krožek pa Majer.

Po kratkem odmoru so bile volitve in so bili izvoljeni v novi odbor: predsednik B. Gajšek, odborniki Majer, kpt. Jančiković, Basiakova, Cingerletova, inž. Rungaldier, Vahtar, Divjak, dr. Kralj, prof. Šilc, Alfred Kralj, inž. Petriček, dr. Sekula, Pič, Pivka, dr. Jehart, Vales, Kanc, dr. Rutar, Cizelj, Gajškova, Boltavzer in Zorzut, pregledniki računov dr. Senjor, dr. Orožen in Vošinek.

O raznih zadevah, tikajočih se odseka in njegovega bodočega dela so spregovorili pri slučajnostih še dr. Senjor, dr. Tominšek, dr. Jehart in Golubović, ki so se obenem zahvalili za pozdrave. Nato je predsednik Gajšek zaključil lepo uspeli občni zbor.

Odbor za delegiranje sodnikov pri MOLNP, službeno. Nedeljske tekme sodijo: Prvenstveno tekmo SK Železničar mladina:SK Rapid mladina g. Bergant; prvenstveno tekmo ISSK Maribor mladina:SK Svoboda mladina g. Mohorko; prijateljsko tekmo SK Železničar rezerva:SK Svoboda komb. g. Skalar. Stranska sodnika pri prvenstveni tekmi ASK Primorje:SK Železničar bosta Jenko in Kopič. Sodnika za prvenstveni tekmi Primorje:Železničar in Rapid:Čakovečki SK delegira LNP.

Iz de'ovanja aleksandrijske hijene

Že od nekdaj so velika obmorska mesta na glasu glede prostitucije. To je pa tudi razumljivo, če pomislimo, da se v njih zbira družabni sediment vsega sveta. Vendar pa mogoče prostitucija nikjer ni zavzela takega razmaha in obsega ter se nikjer ne razvija z manjšim strahom pred policijskimi oblastmi, kakor v egiptovskem obmorskem pristanišču Aleksandriji. Mogoče je vzrok to, ker so egiptovske policijske oblasti v tem pogledu skrajno liberalne; in tako cvete prostitucija ob silnem izrábljanju propadlih deklet in žená.

Drugače si pač ni mogoče razložiti dejstva, da je sredi Aleksandrije neka ženska že polnih 20 let na najpretkanejši način ne le izrabljala lahkomiselna dekleta in žene, temveč jih celo sama silila k prostituiranju, poslužujoč se pri tem hašiša in heroina, dvoje najnevarnejših mamil. Vsakdo, ki je hotel v Aleksandriji priti do boljših deklet in žená, ki so se udajale moškim samo iz grabežljivosti po denarju, je moral poznati naslov in ime madame Toule in se obrniti na njo. Kako je dosegla tak sloves in tako moč, je težko povedati, ker ta Grkinja ni imela na sebi ničesar privlačnega, temveč je bila nasprotno pravi tip znanih »madam«. Toula je v teku 20 let zaslužila nič manj kakor 20 milijonov, in cenijo njene prihranke na najmanj 5 milijonov frankov. Razen tega je lastnica velike, krasne palače ob dirkališču ter dveh, posebej grajenih hiš za ljubezenske sestanke. Ena teh dveh hiš stoji v neposredni bližini dekliškega internata, ki ga vodijo šolske sestre reda sv. Frančiška. Ta hiša je najodličnejše shajališče v Aleksandriji. V njo so imeli pristop samo bogati in zanesljivi moški, ki so bili pripravljeni zapraviti v eni noči vsaj nekaj tisoč frankov. Livrirani vratarji so spuščali čez prag samo one obiskovalce, ki so poznali posebno geslo in so se izkazali s posetnico madame Toule. Šele potem, ko so zadostili tem previdnim formalnostim, so smeli vstopiti po marmornatem stopnišču v razkošno preddvorje, odkoder so jih »reditelji« vodili v salone, kjer so si lahko izbirali dekleta in žene po svojem okusu.

Orgije so pogosto trajale do zore, lahko so pa gostje ostajali le kratek čas in so mogli prihajati vsak trenutek tudi čez dan po 2. uri popoldne. Za svoje rendezvousje madame Toula ni vzdrževala stalnih žensk po vzorcu drugih javnih hiš. To bi bilo za njo preveč vulgarno. Nasprotno pa je s pomočjo svojih posebnih zvodnic zapeljevala lepe in mlade ženske, ki so fantazirale o ljubezenskih čarih in hlepele po bogastvu in denarju. Ko jih je zvabila v svojo »hišo ljubezni«, jim je ponudila hašiš ali heroin in si jih je tako zasužnjila. Zapeljane ženske se niso več mogle odreči uživanja strupenih mamil in so postale stalne obiskovalke doma madame Toule. Tedaj jih je pa bilo tudi že kaj lahko pregovoriti, da so se prodajale za denar. Madame Toula se je te zločinske metode posluževala zlasti pri mladih, neizkušenih deklicah, ki so se upirale njenim ponudbam, ko so spoznale, kaj jih čaka v lokalih debele Grkinje.

V mreže madame Toule so polagoma popadale najlepše ženske Aleksandrije in skoro vse hčerke najodličnejših aleksandrijskih rodbin. Znano je bilo, da je brezvestna zvodnica uničila nešteto srečnih zakonov, ker je zapeljala lepe in mlade žene mož, ki niso mogli zadostiti vsem zahtevam in željam svojih »boljših« polovic. Madame Toula je zahtevala od vsake ženske, ki je padla v njene mreže, 40 odstotkov »čistega dobička«, razen tega pa jim je še zaračunavala po horendnih cenah povžita jedila in pijače.

Vsa Aleksandrija je vedela za to »poslovanje« madame Toule, ki si je na skoro nerazumljiv način in brez strahu polnih 20 let kopičila milijonsko bogastvo. Kakor izgleda, ji nihče ni mogel do živega, ker so jo najbrže ščitili razni vplivni činitelji, ki so se prav tako radi zabavali v njenih tajnih shajališčih. Končno pa je morala policija vendarle uradovati, ker so vložile sestre iz sosednjega internata sv. Frančiška odločno tožbo proti madame Touli, katere plačane zvodnice so pričele odkrito iskati novih žrtev tudi že med gojenkami internata, ki so jih pregovarjale, naj opuste dolgočasno šolsko življenje za samostanskimi zidovi in naj se rajše vržejo v razkošno ljubezensko uživanje, češ, da je »življenje itak kratko in mladost poteka tako naglo, prenaglo...«.

Na podlagi te tožbe je dala policija madame Touli 15dnevni rok, da zapusti Aleksandrijo in se izseli v svojo domovino Grčijo. Stara zločinka, ki je pač znala dobro ceniti rentabilnost svojega umazanega obrta, je proti nevljudnemu izgonu ostro protestirala in je poklicala na pomoč vse svoje visoke »goste« in zaščitnike, kakor pa vse kaže, zaman. Oditi bo morala v domovino na balkanskem jugu, kjer bo premišljala o minljivosti vsega posvetnega.

Pierre Loti:

Lotijeva ženitev

Roman 28

Prva je bila prekrasna Ariinoore v satenasti tuniki višnjeve barve z vencem iz peje — Ariinoore, ki je odbila roko francoskega mornariškega kapitana M.**, ki se je uničil s snubitvenimi darovi — in roko Kamerameha V., kralja sandviških otokov.

Poleg nje je sedela Paura, njena neoddvojljiva prijateljica, krasna divjakinja, čudno grda in vendar čudno lepa; ženska, ki bi mogla jesti presne ribe in človeško meso, ženska, ki živi sredi gozda v nekem oddaljenem okraju, ki pa je bila vzgojena kakor kakšna angleška gospodična in ki pleše kakor Španka . . .

Titaua, ki je očarala kneza Alfreda Angleškega — edinstveni tip Tahičanke, ki je ostala mladostna tudi v zrelih letih; vsa okrašena z dragocenimi revarevami v bogatih laseh.

Njeni dve hčerki, ki sta se malo prej vrnili iz nekega dekliškega zavoda v Londonu, sta bili že lepi kakor njuna mati. Imeli sta na sebi evropske plesne obleke, skrite po kraljičini želji vsaj napol pod tapama iz bele tkanine.

Kneginja Ariiteja, Pomarina snaha, s svojim blagim, sanjavim in nedolžnim obrazom, okrašena kot vedno z naravnimi bengalskimi rožami, ki so ji bile pritrjene v razpletene lase.

Kraljica z Bora-Bore, zopet divjakinja v zrelih letih, ostrih zob in oblečena v svilena oblačila.

Kraljica Moe (Moe: sen ali tajna) v obleki zamolkle barve, pravilne in mistične lepote, oči napol zaprtih, s pogledom globokim kot na starih slikah.

Izza teh osvetljenih skupin so se v globini oceanske noči odražali na zvezdnatem nebu vrhovi tahitskih gora; nasad banan je risal svoje fantastične silhuete, svoje ogromne liste, svoje grozde, podobne granatnim svečnikom s črnim cvetjem na vrhu. Izza tega rastlinstva so se modrile zvezdne megle južnega neba in v njihovi sredini se je blestel Južni križ. Nikjer na svetu ni idealnejšega tropskega predela, kakor je ta globoki dekor.

V zraku se je čutil omamni vonj gardenij in pomaranč, ki se je zvečer nabiral pod gostim listjem. Globoko tišino so motili le insekti v travi in oni tajinstveni šumi tahitske noči, ki prisilijo človeka, da se ves vda čaru muzike.

Bilo je ono izbrano mesto, kjer se je Vasco da Gama vzhičen sprehajal po komaj odkritem otoku in strmel ves zamaknjen v čudežno tropsko naravo; ono mesto, kjer je veliki slikar van Gogh tako dovršeno naslikal tisto, kar je v globini svoje duše občutil, oddaljene krasote te pokrajine zelenja in solnca. — Randel se je ozrl okoli sebe in je pričel s svojim očarujočim glasom peti:

Pays merveilleux,
jardins fortunés
— — — — — — —
Oh, paradis! Sorti de l'onde...«
(»Kraji prečudežni,
vrtovi presrečni
— — — — — — —
Oh raj! Dvigajoč se iz valov...«)
— — — — — — —

Mayerbeerov duh je moral tiste noči trepetati in drhteti od miline, ko je slišal kako se na drugi polovici zemeljske krogle izvaja njegova čudežna glasba...

XXV.

Ob koncu leta je bila o priliki blagoslovitve nove cerkve v Afareabitu na otoku Mooreji velika ljudska slavnost.

Kraljica Pomare je dejala admiralu s sivo brado, da bi šla rada tja z vsem svojim spremstvom in je povabila na to prireditev tudi njega in vse častnike ter moštvo, obenem seveda tudi na slavnostni banket.

Admiral je dal zato kraljici na razpolago svojo fregato, in bilo je sklenjeno, da bo »Rendir« odpeljal na Moorejo ves kraljičin dvor.

Spremstvo kraljice Pomare IV. je bilo zelo veliko, glasno in pisano; za to potovanje je bilo število dvorjank povečano za skoraj tristo mladih žensk, ki so porabile za okras ogromne množine revareve in cvetic.

Nekega lepega dne meseca decembra je ta vesela in žuboreča družba preplavila »Rendirja«, ki je bil že razvil svoja jadra.

Meni je bilo naročeno, naj gremo v paradni uniformi na dvor po Njeno Veličanstvo kraljico Pomaro IV.

Kraljica se je želela vkrcati brez vsakih ceremonij, zato je poslala naprej vse svoje dvorjanke in vse mlade žene, povabljene na ta izlet. Naša mala družba se je napotila proti obali šele tedaj, ko so se iz daljnih vzhodnih obzorij pokazali prvi žarki jutranjega solnca.

Oblečena v črno obleko je šla stara kraljica prva pred nami, vodeč za roko svojo malo bolehno vnukinjo. Dva koraka za njo smo šli kneginja Aruiteja, kraljica Moe, kraljica z Bora-Bore in jaz.

Tiste slike, ki sem je videl tedaj na tisti poti, se še sedaj često spominjam... Ženske imajo trenutke, ko so nenavadno lepe in blesteče — tako lepa je bila tistega jutra tudi kneginja Aruiteja in njena slika, ko gre poleg mene pod eksotičnim drevjem po jasnini jutranje zore, mi je ostala vekomaj v spominu: vidim jo še dandanes, po tolikih letih in tako daleč od srečnega otoka Tahitija, samo če se spomnim na prošlost, na tisto daljno svojo mladost...

Ko se je častni čoln v katerem so bile kraljica in kneginje približal »Rendirju«, so po katarkah razporejeni mornarji zaklicali po običajnem ceremonielu trikrat zaporedoma: »Živelo Njeno Veličanstvo kraljica Pomare!« in enaindvajset topovskih strelov je odjeknilo v mlado jutro tahitskih obrežij.

Spomini angleškega krvnika

USODNE ZELENE OČI EDITE THOMPSONOVE.

Ni še dolgo tega, ko si je bivši angleški krvnik John Ellis, ki je obesil 203 na smrt obsojene zločince, sam končal življenje. Do usodnega koraka ga je pripravil spomin na nesrečno Edito Thompsonovo, ki je bila zadnja njegova žrtev. Po obešenju Edite je zaprosil John Ellis za upokojitev in je bil tudi upokojen. Pred samomorom je John neprestano trdil, da ga preganjajo divne zelene Editine oči, ki so ga gledale dan in noč.

Že pred devetimi leti je bil John Ellis izvršil smrtno kazen nad lepo Edito in njenim ljubimcem Bywatersom, ki sta bila obsojena na smrt, ker sta dogovorjeno in po dobro premišljenem načrtu zastrupila Thompsona, Editinega moža. Poznejša kazenska razprava je bila prava senzacija in je vsa javnost pričakovala, da bo Edita pomiloščena. Tisto jutro pred justifikacijo, je klečalo na stotine žensk, med katere so se pomešali tudi moški, pred jetnišnico, kjer je bila Edita zaprta, in prosilo za njeno pomilostitev, za njeno rešitev. Vest pa, da je prošnja za pomiloščenje zavrnjena, je močno razburila angleško javnost. Po justifikaciji je zapustil krvnik John Ellis smrtno bled kaznilnico in drhtel je po vsem telesu. »Bilo je grozno,« so bile zadnje besede, ki jih je spregovoril, ko je odhajal z morišča.

Edita je neustrašeno zrla smrti v obraz. Junaško in z nasmehom na obrazu je stopila pod vešala. Prezirljiv je bil njen zadnji pogled preden ji je krvnik zavezal oči. Tega pogleda John Eliis ni več pozabil.

Po njegovi smrti so našli v krvnikovi sobi, kjer je preživel zadnje dni svojega življenja, kratek dnevnik, v katerem je John Ellis opisal trenutke pred justifikacijo tako-le:

Ko sem Edito privedel pod vešala, me je nagovorila: »Ellis, mlada sem še, polna življenja, nikar me ne obesite.« Ker ji na te besede nisem odgovoril, je prezirljivo zapičila svoj pogled vame. Nisem občutljiv in mehak človek, piše John Ellis dalje, obesil sem 203 zločince, toda pri zadnjem pred zelenimi očmi Edite, sem omagal. Nisem bil vznemirjen, ko sem obesil morilca Whiteja, 18letnega golobradega mladeniča, ki je jokal pod vešalami ko otrok. Hladno sem obesil tudi majorja Armstronga, prav tako hladen in miren sem bil, ko sem zadrgnil okoli vratu zanko zloglasnemu zločincu Leddonu.

Le primer je nanesel, da sem postal krvnik, nadaljuje Ellis v svojem dnevniku. Ob neki priliki sva s svojim prijateljem razpravljala o smrtni kazni. Trdil sem, da je smrtna kazen upravičena, nakar me je prekinil tovariš in mi zabrusil hudo besedo. Bil sem užaljen in hotel sem ga udariti. Tedaj me je zgrabil za roko in me sunil v obraz. Drugi dan sem zaprosil za mesto krvnika in bil tudi sprejet. Iz početka sem obešal za vajo slamnate može in sem si kmalu pridobil potrebno spretnost. Prvega sem obesil l. 1901. irskega rodoljuba Rogerja Casementa. V tridesetih letih svoje službe sem spravil na drugi svet 203 osebe. Zadnja pa je spravila mene.

Taka je izpoved angleškega krvnika Johna Eliisa, ki ga je usoda lepe Edite pripravila do tega, da si je sam končal življenje.

Kako je Kanada dobila svoje ime.

Dominionski državi angleškega imperija Kanadi je dala ime ljudska šala. Ko so španski in portugalski mornarji pluli ob obali Severne Amerike vse dalje proti severu, je neki mornar, ko so dospeli do puste obale, rekel poveljniku ladje »nada«, kar pomeni »tu ni ničesar!« Poveljnik pa mu je odgovoril v svojem narečju »Ca nada« in to ime je ostalo tej zemlji do danes.

ŠIRITE „VEČERNIK!“

Prostorno sobo
s štedilnikom oddam. Nasipna ulica 58, ob Tržaški cesti. 3461

Sadno drevje v jeseni sajeno,
doseže vegetacijo za eno leto v naprej. Naročite takoj pri: **»Drevesnica Rosenberg«**, Maribor, Tržaška cesta 64, kjer dobite prvovrstna drevesca vseh vrst po znižanih cenah. 3410

Stanovanje,
sobo in kuhinjo, oddam. Naslov pove uprava »Večernika«. 3459

Dobro mleko
do 15 litrov dnevno oddam. Če se vzame skupaj stane liter Din 2.25, posamezno pa Din 2.50, dostava na dom. Mirko Kolarič, Vuk. dol, Jarenina. 3456

Restavracija Narodni dom
toči pristna vina iz priznanih ljutomerskih in pekrških kleti, liter po 6, 8, 10, 12 Din. **Odličen vinski mošt, liter 5 Din.** Sprejema tudi abonente na prvovrstno hrano po konkurenčnih cenah. Topla in mrzla jedila ob vsakem času. Dobra in točna postrežba. — V nadi, da postane Narodni dom to, kar je bil nekdaj, se slovenskim društvom in slovenskemu občinstvu priporoča **Marija Kudrova,** restavraterka. 3458

Prodaja in nakup hranilnih vlog.
Poceni hiše in vile na prodaj. Informacije daje pisarna »Rapid«, Gosposka ulica 28. 3460

Iščemo političnega tajnika.
Ponudbe pod »Tajnik« na upravo »Večernika«. 4000

Prikrojevalca za čevlje,
prvovrstnega strokovnjaka z nekaj kapitala iščemo za veliko, znano podjetje. Ponudbe na upravo pod značko »Prikrojevalec 20.000«. 3450

Podstrešno stanovanje
(sobo in kuhinjo, drvarnico v podstrešnem oddelku, elektrika) oddam dvema osebama. Mesečno Din 200.— Studenci. Cankarjeva ul. 7. 3435

Modne liste
za jesen in zimo
Knjigarna Tiskovne zadruge
Maribor, Aleksandrova c. 13

Opravilna številka: E IX 96/1631 20

Dražbeni oklic.

3138

Dne 5 decembra 1932 dopoldne ob 10. uri bo pri podpisanem sodišču v sobi št. 27 dražba nepremičnin

zemljiška knjiga: k. o Polička vas vl. št. 165
cenilna vrednost: 1596 Din
vrednost pritikline:
najmanjši ponudek: 798 Din

V ostalem se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski sodišča v Mariboru.

Okrajno sodišče v Mariboru, odd. IX.
dne 3. oktobra 1932.

Izdaja konzorcij »Jutra« v Ljubljani; predstavnik izdajatelja in urednik: RADIVOJ REHAR v Mariboru Tiska Mariborska tiskarna d. d., predstavnik STANKO DETELA v Mariboru